

ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการป่าชุมชน

กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบล ในท้องที่สำนักงานป่าไม้เขตแพร่

โดย : นายสุทธิศักดิ์ ก้อนแก้ว

นักวิชาการป่าไม้ 7ว

ฝ่ายป่าชุมชน สำนักงานป่าไม้เขตแพร่

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในท้องที่สำนักงานป่าไม้เขตแพร่ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจ และศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการป่าชุมชนตามแนวทางของกรมป่าไม้ และเพื่อนำผลที่ได้รับไปจัดระดับความสำคัญในการวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการป่าชุมชนต่อไป โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน จากคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 30 ตำบล คือ ประธานกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นตำบลที่ได้จัดทำโครงการป่าชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 แล้ว ของหมู่บ้านเป้าหมายป่าชุมชน ปีงบประมาณ 2543 และปีงบประมาณ 2544 ในท้องที่รับผิดชอบของสำนักงานป่าไม้เขตแพร่ (จังหวัดแพร่และจังหวัดน่าน) ซึ่งใช้แบบสอบถามและการสังเกตในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ โดยใช้สถิติพรรณนาอย่างง่ายในการแจกแจงค่าร้อยละ เพื่ออธิบายผลการศึกษาตัวแปรด้านศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการป่าชุมชน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธและมีสถานภาพการสมรสทั้งสิ้น การศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดี คือ ส่วนใหญ่จบมัธยมศึกษาตอนปลายและจบปริญญาตรี รายได้ต่อเดือนค่อนข้างดี มีการทำการเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มรายได้นอกเหนือจากงานประจำ โดยการทำนาและทำสวน ซึ่งเกือบทุกคนมีหนี้จากการกู้ยืมการเกษตรและ ธ.ก.ส. และมีที่ทำกินไม่เพียงพอ โดยจะขยายเพิ่มเติมด้วยการซื้อถ้ามีโอกาส ส่วนความรู้ ความเข้าใจด้านป่าชุมชน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชุมชนเป็นอย่างดี ทั้งทางด้านความหมายและแนวทางการจัดการให้ยั่งยืน คุณค่าและประโยชน์ของป่าชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งบทบาทและหน้าที่ของชุมชนและองค์กรชุมชน สำหรับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น พบว่า องค์กรมีศักยภาพค่อนข้างสูงในการบริหารจัดการป่าชุมชนในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านอัตรากำลัง ด้านงบประมาณ ด้านการศึกษา ด้านโครงสร้าง และด้านการดำเนินงาน ส่วนความต้องการในการพัฒนาป่าชุมชนและปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุดก็คือ กฎ ระเบียบและกฎหมายป่าไม้ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งงบประมาณและความรู้ด้านป่าชุมชน ที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐช่วยเหลือเพิ่มเติมอีกด้วย